

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука донесе Наставна програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за IV година на средното четиригодишно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК

IV година

**СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Скопје

1. ВОВЕД

Интеграцијата во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат повеќе странски јазици. Нашето општество има за цел да го следи идеалот на Советот на Европа за мултилингвалност и мултикултура, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Современата настава по италијански јазик е насочена кон усните и писмените комуникациски компетенции проширени со социокултурните и интеркултурните компетенции. Централно место во наставата зазема ученикот како субјект во наставниот процес, при што посебно внимание се обрнува на неговиот когнитивно-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа на доживотно учење.

Предметот *италијански јазик* (како втор странски јазик) е застапен во наставниот план за гимназиското образование и за уметничкото образование и како општообразовен предмет за средното стручно образование од прва до четврта година.

Предметот *италијански јазик* во четврта година на четиригодишното средно образование се изучува како втор странски јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа при изготвувањето на наставната програма за IV (четврта) година на средното образование претставува следниов документ:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците треба да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/niveau préparatoire) и A2 (основно ниво/livello elementare);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/livello soglia) и B2 (самостојно ниво/livello indipendente);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/livello avanzato) и C2 (највисоко ниво/livello di padronanza).

Според сегашните услови за учење на италијанскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво).

По првата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година) може целосно да се достигне B1 (преодно ниво). Постигањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до IV година)

- Да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;
- да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик заради економскиот и бизнис интересите на Република Македонија и на Република Италија.

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, да ја почитува многујазичноста и да ја збогатува општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО IV ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да формира и да развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- да формира елементарни навики и умеања за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;
- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според *Заедничката европска референцијална рамка (Портфолио)*.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **Цели** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **Активности** предложени се низа активности што произлегуваат од поставените цели и упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

Оперативните цели од колоната што следува произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни, интеркултурни компетенции учениците треба да се стекнат за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година на изучување на италијанскиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите при оценувањето.

Колоната **Содржини/Компоненти** содржи комуникативни функции, лексички единици, граматички и интеркултурни содржини и претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната при тоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **Примери/Поими** прикажани се по неколку примери за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ
1. Личен и општествен живот
2. Слободно време, забава на млади
3. Образование
4. Животна средина
5. Комуникација

Вештини	ЦЕЛИ	АКТИВНОСТИ
СЛУШАЊЕ	<p style="text-align: center;">Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да разбере главни идеи на бавно и јасно артикулиран говор на познати теми со кои се среќава во училиштето и во слободното време; ✓ да ја разбере содржината на автентичен снимен аудиовизуелен материјал на теми од сопствен интерес ако се изнесени со јасен стандарден говор; ✓ да следи детални упатства; ✓ да издвои конкретни информации од едноставен, јасно структуриран слушнат говор/предавање на теми од личен интерес; ✓ да препознава гласови (фонеме) и нивната реализација во конкретни контексти; ✓ да препознава интонациски модели на еден исказ; ✓ да користи различни стратегии за разбирање при слушање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање автентични аудио/видеоснимки и говор на наставникот. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци врз основа на аудио и видео - материјал, интонација, невербални елементи. • Препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување итн.). • Препознавање зборови, структури и изрази во говорен контекст. • Одговорање на прашања од типот <i>точно/неточно (vrai/faux)</i> или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со слушнат говор. • Подредување на дадените информации во табели. • Поврзување слики со слушнат текст.

ЧИТАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да разбере едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика и на познати теми; ✓ да разбере често употребувани кратенки од секојдневниот живот; ✓ да разбере информации и описи на настани, чувства и желби во лични/неформални писма; ✓ да пронајде конкретни информации во брошури, куси формални и неформални текстови, проспекти, огласи; ✓ да препознае битни информации во едноставни новински статии на познати теми; ✓ да користи дополнителни стратегии за разбирање непознат текст со помош на контекстот, илустрираниот материјал или интернационалната лексика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Вежби за правење претпоставки во врска со даден текст, донесување заклучоци врз основа на наслови, илустрации, типографски и други елементи. • Поврзување текстови со слики. • Подвлекување изрази. • Пополнување табели и дополнување реченици. • Одговорање на прашања од типот точно/неточно (vrai/faux) или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со прочитан текст. • Подредување на реченици и пасуси од краток и едноставен текст по логичен редослед. • Вежби за развивање дискурзивна компетенција преку препознавање на елементите и на структурата на формални писма и текстови (мотивациско писмо, CV, писмо за заблагодарување).
--------	---	---

ЗБОРУВАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- ✓ со прифатлива течност и без поголеми прекини да зборува на одредена тема од подрачјето на сопствен интерес оформувајќи исказ со смисловна поврзаност на елементите;
- ✓ усно да продуцира цели реченици со правилна интонација, правилен изговор, акцент и ритам;
- ✓ накусо и со едноставни зборови усно да опише/искаже минати и идни настани, желби, ставови и планови;
- ✓ да постави едноставни прашања/да одговори на едноставни прашања и да искаже поплака во врска со патување: во туристичка агенција, во хотел, на автобуска/железничка станица, на аеродром;
- ✓ детално да ги опише своите искуства, наведувајќи ги чувствата и реакциите;
- ✓ да ги образложи позитивните и негативните страни на животот во град/село;
- ✓ да (пре)раскаже дејство на некоја приказна, книга или филм;
- ✓ да следи и да учествува во разговор на позната тема иако понекогаш мора да побара да му се повторат одредени зборови и изрази;
- ✓ неподготвено да се вклучи во разговор на познати теми, да размени едноставни информации и изрази лично мислење;
- ✓ да користи и да развива сопствени стратегии за говорна продукција.

а) *Говорна интеракција:*

- поставување и одговарање на прашања;
- играње улоги според дадени модели;
- симулации на говорни ситуации од секојдневниот живот придружени со невербална комуникација;
- учество во кратки и едноставни комуникативни ситуации од секојдневниот живот;
- различни игровни активности.

б) *Говорна продукција:*

- опишување и раскажување според слики, видеоматеријали и сл.;
- продукција на кратки говорни искази;
- прераскажување кратки едноставни текстови на познати теми;
- вежби со користење пантомима и мимика;
- различни игровни активности од типот: расипан телефон, бинго и сл.

	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да пишува куси текстови на познати теми од доменот на сопствениот интерес: <ul style="list-style-type: none"> - со приближна правописна точност; - со поврзување на елементите/деловите од текстот во логична линеарна низа; ✓ да раскаже патување и да опише впечатоци од патување искажувајќи минати/идни настани, свои доживувања, желби и планови; ✓ да пишува насочен состав во кој ќе ги образложи позитивните и негативните страни на животот во град/село; ✓ да пишува пораки, неформални писма и разгледници; ✓ да пишува едноставни формални писма и текстови поврзани со сопствените интереси и потреби (барање информација за школување, стипендија, сместување, мотивациско писмо, CV, писмо за благодарумавање); ✓ да гради сопствени стратегии за совладување на писмената продукција на италијански јазик. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пишување текст по диктат. • Довршување реченици или краток текст. • Пополнување текстови со испуштени зборови. • Пишување пријателски писма, формални писма, честитки, разгледници, електронски пораки. • Писмена интеракција на форуми и социјални мрежи. • Пишување состав (од 120 -150 збора) според дадени слики, слушнати или видени информации, или според насоки дадени од наставникот. • Давање наслови на одредени делови од текст. • Групна/самостојна изработка на одделенски весник, тематски постер, презентација, проект, врз основа на претходно истражување.
--	--	---

Оперативни цели	Содржини/Компоненти	Примери/Поими
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> да побара/даде информации за патување, директно и по телефон (во туристичка агенција, за хотелски услуги, за превоз); да искаже поплака; да раскаже патување и да опише впечатоци од патувањето; 	<p>А) Комуникативни функции</p> <p>Барање/давање информации за патување</p> <p><i>Искажување поплака</i></p> <p><i>Раскажување патување и опишување впечатоци од патување</i></p> <p><i>Опишување места и пејзажи</i></p>	<p>Vorremmo partire per il viaggio di nozze. Avete un'idea ben precisa o vi posso consigliare qualcosa? Buongiorno. Avete una camera libera per il prossimo fine settimana? – Sì, c'è una matrimoniale. Grazie. E quanto viene la camera? -50 euro inclusa la colazione. Perfetto, vorrei prenotarla per 2 notti. Grazie e arrivederLa. Scusi, a che ora parte il prossimo treno per Firenze? C'e' l'Intercity fra venti minuti. Quanto costa un biglietto andata e ritorno? - Costa 76 euro. In seconda classe. Il treno per Milano parte dal binario 12?</p> <p>Scusi signore, ma trovo questa situazione veramente sgradevole. Ho prenotato una camera a due letti singoli, e infatti, ci siamo sistemati in una camera con un letto amtrimoniale.</p> <p>Stamattina è stato molto bello, tutti erano di buon umore, l'autobus era molto comodo, la musica era ben scelta, gli insegnanti erano gentili. Quando siamo arrivati a Venezia era ancora giorno, ci siamo sistemati in un albergo e poco dopo siamo andati ad esplorare la città.</p> <p>Dove finivano i colli cominciava la grande Pianura. Dapprima era stretta, chiusa fra i monti e il mare, ma poi si ampliava verso altri monti lontani. Guardando dai colli nei giorni</p>

<ul style="list-style-type: none"> • да опише места, пејзажи; • да состави едноставен оглас за сместување/изнајмување стан; • писмено да бара информации за сместување, школување, стипендии; • да разбере и да состави формален текст: мотивациско писмо, CV, писмо за заблагодарување; • со едноставни зборови да искаже свое мислење за проблемите со кои се среќава во образовниот процес (оценување, ученички униформи, однос наставник-ученик и сл.); 	<p><i>Составување едноставен оглас за сместување/изнајмување стан</i></p> <p><i>Барање информации за сместување, школување, стипендии</i></p> <p><i>Составување CV, мотивациско писмо и писмо за заблагодарување</i></p> <p><i>Искажување мислење за проблемите во образовниот процес</i></p>	<p>sereni, si vedeva la distesa dei campi, che da un lato era limitata in distanza dalla linea del mare, dall'altro lato pareva non aver fine.</p> <p>Bologna-zona Stadio-L'appartamento in affitto in palazzina al piano 1° con ascensore. Ingresso, soggiorno con balcone, cucinotto, camera con due letti e bagno. Riscaldamento autonomo e spese condominiali minime. Arredato e disponibile da metà agosto. Canone mensile € 55</p> <p>Lavorare su esempi di lettere formali/ e-mail, per chiedere informazioni sull'iscrizione all'università/ sull'immatricolazione, sull'alloggio</p> <p>Lavorare su esempi di lettere motivazionali, CV, lettere di ringraziamento</p> <p>Sono favorevole all'uso della divisa/uniforme scolastica perché cancella le differenze tra gli studenti. -Sono contro l'uniforme. -Ci sono troppi test di controllo durante l'anno. L'insegnante d'italiano è troppo severo e, inoltre, non è obiettivo.</p> <p>Penso che Nicola esca da solo stasera.</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • да искаже лично мислење, сомнеж, обврска и забрана; • да искаже желба, волја, надеж; • едноставно да зборува за своите чувства: среќа, (не)задоволство, (не)заинтересираност, разочарување, срам, вознемиреност, чудење; • усно/писмено да раскаже заплет на омилен филм/роман 	<p><i>Искажување лично мислење, сомнеж, обврска и забрана</i></p> <p><i>Искажување желба, волја, надеж</i></p> <p><i>Искажување лични чувства: среќа, (не)задоволство, (не)заинтересираност, разочарување, срам, вознемиреност, чудење</i></p> <p><i>Раскажување заплет на омилен филм/роман</i></p>	<p>Dubito che sia in orario. Non sono sicuro se Luca e Marta siano in orario. Bisogna che Anna mangi subito la sua merenda!</p> <p>Voglio che tu smetta di usare la calcolatrice in classe. Direi che Marco abbia ragione. Spero che Francesco arrivi presto.</p> <p>Camilla è molto contenta del suo lavoro. Sono timido, non mi piace parlare in pubblico/ di fronte al pubblico. Non gli piace parlare dei suoi sentimenti, ma vediamo che non è felice. È stata una grande sorpresa per me. Sono davvero deluso. Non mi interessa. Mi fa piacere. Ho trovato il suo discorso strano.</p> <p>La figlia quindicenne di Timoteo, ha sofferto in un incidente in motorino. L'hanno trasportata nell'ospedale dove il padre lavora come chirurgo. La ragazza è sotto i ferri in pericolo di vita e Timoteo, che non ha voluto operarla, durante l'attesa del risultato dell'operazione, si affaccia a una finestra da dove scorge una donna che siede sotto la pioggia al centro di un incrocio di vialetti che portano alla struttura ospedaliera. Nella donna, seduta di spalle e che indossa delle scarpe rosse, Timoteo riconosce Italia, una giovane che aveva incontrato più di quindici anni prima.</p> <p>Gli studenti della nostra scuola organizzano un seminario sulla protezione della natura.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • да искаже ставови и сугестии во врска со животната средина; 	<p><i>Искажување ставови и сугестии во врска со животната средина</i></p> <p>Б) Лексички единици во рамки на предложените теми:</p> <p>1. <u>Личен и општествен живот</u></p> <p><i>Чувства: среќа, задоволство, незадоволство, незаинтересираност, разочарување, срам, вознемиреност, чудење</i></p> <p><i>Волонтерство</i></p> <p>2. <u>Слободно време</u></p> <p>Патување Екскурзии, летен/ зимски</p>	<p>Per salvare il nostro pianeta, è necessario che tutti utilizzino il trasporto pubblico, risparmino l'acqua e preservino l'ambiente naturale. Gettare i rifiuti in natura non è senza conseguenze.</p> <p>I sentimenti: la felicità, la gioia, la soddisfazione, il malcontento, l'indifferenza, la timidezza, la vergogna, la sorpresa, lo stupore, la preoccupazione, l'angoscia, la delusione</p> <p>Il volontariato, l'associazione, l'ONG (l'Organizzazione non governativa), il volontario la cordialità, la donazione, lo scambio, il sostegno, l'impegno, la solidarietà, l'azione, condividere, servire, aiutare, sostenere.</p> <p>il viaggio, la destinazione, la stazione, l'aeroporto, il mare, il lago, la montagna, il biglietto, il biglietto elettronico (E-ticket), l'ecoturismo, gli ecoturisti, l'albergo, il campeggio, l'ostello, il villaggio turistico, il sacco a pelo, la valigia, i monumenti storici, l'esperienza di viaggio, le impressioni positive/negative, prenotare un biglietto, prenotare una camera, fare i bagagli, viaggiare, partire per il viaggio,</p>
---	--	---

	<p>одмор, туристички агенции, дестинации, превозни средства)</p> <p>Географски поими</p> <p>Превозни средства</p> <p>Страни на светот</p> <p><i>Литература</i></p> <p><i>Филм</i></p>	<p>alloggiare, andare in gita, visitare, inviare una cartolina, scrivere un'e-mail</p> <p>il mare, la montagna, il lago, la campagna, il fiume, la pianura, il monte, lacollina, la regione</p> <p>l' aereo, l'autobus, il treno, la nave, il traghetto</p> <p>il nord (il settentrione), il sud (il meridione, il mezzogiorno), l'est (l'oriente), l'ovest (l'occidente), settentrionale, meridionale, orientale, occidentale, all'est, all'ovest, a sud, a nord</p> <p>il romanzo, il racconto, la poesia, il thriller, la storia, l'adattamento, la trama, l'autore l'editore, la casa editrice, il premio letterario.</p> <p>Lo schermo, il festival del cinema, il premio generi: azione / storia / amore / horror / fantascienza / la commedia, il dramma, il documentario, il cartone animato, il film per bambini, il trailer</p> <p>partecipare a una prima / alla proiezione, uscite al cinema, guardare, applaudire, criticare, giudicare.</p>
--	---	---

I	<i>Театар</i>	La commedia, la tragedia, il palcoscenico, la tenda, il set, l'attore, il regista, il ruolo, l'attore, il costume, la maschera, gli accessori.
	3. <u>Образование</u>	La scuola dell'infanzia, la scuola elementare, la scuola media, la scuola superiore, il liceo/l'istituto tecnico/l'istituto professionale, il diploma, il diplomato gli studi universitari, la laurea, la laurea magistrale, il Master, il dottorato di ricerca l'esame / l'esame d'ammissione L'Università, Alta formazione artistica, musicale e coreutica
	<i>Образовни циклуси (претшколско, основно, средно, високо, постдипломско образование)</i>	La città universitaria, camera universitaria, i servizi universitari, il ristorante universitario, una borsa di studio.
	<i>Студентско сместување и живеење</i>	4. <u>Животна средина</u>
	<i>Обновливи енергии</i>	Il riscaldamento globale, i cambiamenti climatici, l'ambiente, l'energia alternativa, l'energia rinnovabile, le risorse energetiche rinnovabili, L'energia solare, l'energia eolica, l'energia idroelettrica, la turbina eolica, il pannello solare, il consumo, la politica verde risparmiare l'energia elettrica/ l'elettricità, riciclare, recuperare, raccogliere, sprecare, ridurre
<i>Еколошки здруженија и активности</i>	L'associazione ecologica, la protezione della natura / dell'ambiente / degli animali, l'ecologista, il cambiamento climatico, l'iniziativa , lo smistamento dei rifiuti, l'inquinamento, la diffusione di una coscienza ecologica, la	

	<p><u>5. Комуникација</u></p> <p><i>Мотивациско писмо</i></p> <p><i>Писмо за заблагодарување</i></p> <p>В) Граматички содржини</p> <p><i>Articoli</i> (ripasso e approfondimento)</p> <p><i>Aggettivi</i> (ripasso e approfondimento):</p> <p>-indefiniti</p> <p><i>I pronomi</i> (ripasso e approfondimento)</p> <ul style="list-style-type: none"> - pronomi combnati - interrogativi -dimostrativi -possessivi - indefiniti <p>-Mettere in evidenza</p>	<p>difesa del verde, la biodiversità</p> <p>Le parti componenti di una lettera di motivazione/ di ringraziamento: i recapiti, il mittente, il destinatario, l'oggetto della lettera, il modulo di ricorso, il corpo della lettera, la formula di chiusura, la firma, alla cortese attenzione/CA:, l'allegato, luogo e data, la firma</p> <p>Stasera esco con <i>alcuni</i> amici. <i>Non</i> ho <i>alcuna</i> voglia di studiare oggi. Mi va bene <i>qualsiasi</i> camera.</p> <p>Dammelo. Luca, <i>la cui</i> figlia è mia amica, fa l'operaio. <i>Con chi</i> hai cenato ieri? La novità è <i>questa</i>: non posso più partire e resterò con voi. Gli ho detto <i>la mia</i>. Io ho molti difetti, e tu ne hai <i>altrettanti</i>!</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; • да развие љубопитност и интерес кон другите култури; • да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; • да развие вештини за 	<p><i>Preposizioni:</i> – uso delle preposizioni con il verbo di uso frequente (abituarsi a, accennare a, accettare di, accorgersi di, affermare di, affidarsi a...)</p> <p><i>Avverbio:</i> – ora, mai, già, ormai, talvolta, a poco a poco, all’improvviso, tardi, più tardi, presto; – avverbi composti (soprattutto)</p> <p><i>Connettivi testuali:</i> – anche, inoltre, in più, pure, invece, però, cioè, per esempio, infatti, così, allora, perciò, quindi, dunque, insomma ecc.</p> <p><i>Modi e tempi</i></p> <p><i>Indicativo (ripassare e imparare la coniugazione di nuovi verbi)</i></p> <p><i>Congiuntivo</i> -presente a) dopo i verbi che esprimono sentimenti, volontà, opinione,</p>	<p>È la mia aiuto <i>che</i> Elisa vorrebbe.</p> <p>Luca afferma di essere il cugino di Franco. Marco ha accettato di partecipare alla riunione.</p> <p>Mi sono abituato a svegliarmi presto.</p> <p>Ormai questo modello è antiquato. A poco a poco le cose si aggiusteranno.</p> <p>Sembrava una persona per bene, invece è solo un bugiardo. Non studi, dunque sarai bocciato.</p> <p><i>Sono contento che tu stia bene.</i> <i>Voglio che tu finisca di mangiare.</i></p>
---	---	---

<p>воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање на меѓукултурна толеранција и разбирање.</p>	<p>dubbio b)dopo i verbi impersonali</p> <p>- l'opposizione congiuntivo / indicativo / infinito</p> <p><i>Frasi complesse</i> -Periodo ipotetico di realtà (Presente, presente/ Presente, futuro/ Futuro, futuro/ Presente, imperativo/</p> <p>Г) Интеркултурни содржини</p> <p><i>Il sistema educativo italiano/ macedone</i></p>	<p><i>Credo che loro debbano lavorare di meno.</i> Non siamo sicuri che tu stia bene. È meglio che voi vi comportiate bene.</p> <p>So che Giulia sta meglio./Penso di avere la febbre. /Penso che tu abbia la febbre.</p> <p>Se costa troppo, non lo compro. Se seguirai i tuoi sogni, farai molta strada. Se non ti copri bene, prenderai freddo. Se fa freddo, non uscire!</p> <p>In Italia il sistema educativo di istruzione e formazione professionale si articola in fasi distinte. La scuola dell'infanzia è aperta a tutti i bambini italiani e stranieri che abbiano un'età compresa fra i tre e i cinque anni compiuti entro il 31 dicembre. Ha durata triennale e non è obbligatoria. Il primo ciclo di istruzione si articola in due percorsi scolastici consecutivi e obbligatori: la scuola primaria, della durata di cinque anni e la scuola secondaria di primo grado, della durata di tre anni. Il secondo ciclo d'istruzione riduce gli indirizzi nei licei e rimodula l'istruzione tecnica e professionale. Una volta ottenuto il diploma di istruzione, lo studente ha la possibilità di iscriversi a un corso universitario. Il sistema vigente</p>
--	---	--

	<p>I mezzi di trasporto preferiti dagli italiani/dai macedoni</p> <p>La meta preferita dei turisti italiani/macedoni</p>	<p>prevede l'iscrizione a un percorso di durata triennale per il conseguimento della laurea, seguito da un ulteriore percorso di due anni per ottenere la laurea magistrale. I diplomati possono anche continuare a formarsi al di fuori dell'offerta formativa universitaria, iscrivendosi ai corsi post-diploma erogati dagli enti di formazione, ai cosiddetti corsi IFTS (Istruzione e Formazione Tecnica Superiore). Infine, il laureato può decidere di studiare ancora, intraprendendo la strada del dottorato di ricerca, iscrivendosi a un corso di specializzazione oppure a un Master.</p> <p>l'Intercity, l'Eurostar Italia Alta Velocità, l'Interregionale, il Frecciarossa, il Frecciargento, il Frecciabianca</p> <p>Le vacanze degli italiani sono concentrate principalmente in due momenti dell'anno: il Natale ed i mesi estivi, in particolare agosto. Gli italiani, in generale, organizzano le loro vacanze come vacanze della famiglia. Fatta eccezione per alcuni giovani che fanno viaggi o vacanze-studio all'estero, indipendenti dai genitori, gli italiani vanno in vacanza in gruppi familiari.</p> <p>Durante le vacanze di Natale la meta preferita è la montagna: ci sono stazioni sciistiche sia sulle Alpi sia sugli Appennini, che accolgono ogni anno moltissimi turisti. Durante le ferie estive, al contrario, i flussi turistici vanno prevalentemente dalle città in direzione delle località balneari e da Nord verso il Sud o le isole.</p>
--	--	--

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогија и психологија, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на италијанскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за четврта година земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во четврта година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрирано поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Фокус на внимание на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по италијански јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, по странски јазик не може да се определи, односно не е можно да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрастна група се ориентира на когнитивното учење со зголемено објаснување на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање со разбирање, говорење како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција, како и компонентата Пишување.

Неопходно е да се развива интеркултурна компетенција на учениците не само кога се работи на предложените интеркултурни содржини во програмата, туку преку различни активности поврзани со лексички, граматички и комуникативни содржини на кои се работи во текот на учебната година.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училишта) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по италијански јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училиштата. Наставникот треба да ги запознава учениците со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да развиваат и применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- ЦД плеери, ЦД со снимени текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД – РОМ, ТВ со ДВД
- други извори на учење во непосредна околина – предмети, нагледни средства, во просторијата каде се изучува италијанскиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- речници, списанија за наставникот и учениците.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите ученици и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со 8 оценки во текот на учебната година (4 оценки во првото и 4 во второто полугодие). Од вкупно 8 оценки, 4 ќе се базираат на писмени проверки, а другите 4 ќе се базираат на усни, комуникативни проверки и индивидуални и групни изработки на проекти. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот од учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активност на час, изработка на домашни работи, изработка на презентации, проектни задачи, учество во проекти. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Европското јазично портфолио*. Портфолиото на учениците им помага учењето да го сфатат како процес на стекнување знаења и вештини во кои тие се активни учесници. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување во изучувањето на странскиот јазик.

На крајот на четврта година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните резултати.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните резултати од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаењето што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредувањето на нивоата на знаења и вештини на учениците од четврта година на средното образование.

Тема: ЛИЧЕН И ОПШТЕСТВЕН ЖИВОТ

Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот; • разликува учтиво од неформално обраќање; • препознава и именува поими за среќа, (не)задоволство, (не)заинтересираност, разочарување, срам, вознемиреност, чудење; • препознава и именува поими од темата: Волонтерство.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст во кој се опишуваат чувства; • разбира невербални елементи во комуникацијата со други луѓе; • дефинира поими што означуваат различни чувства; • подредува правилно делови од текст во кој се искажани чувства; • поврзува слики со текст, слушнат или прочитан, во кој се опишуваат среќа, (не)задоволство, (не)заинтересираност, разочарување, срам, вознемиреност, чудење; • дефинира поими од темата: Волонтерство; • поврзува дефиниции со соодветните поими со кои се искажуваат чувства.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази и поими што означуваат чувства, како и поими поврзани со темата: Волонтерство, при играње по улоги во нови ситуации на разменување информации; • зборува за своите чувства применувајќи ги новоусвоените изрази и поими; • пишува краток насочен состав употребувајќи ги новоусвоени изрази и поими што означуваат чувства; • пишува краток насочен состав употребувајќи ги новоусвоени изрази и поими поврзани со темата: Волонтерство.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток слушнат текст на тема поврзана со личниот и општествениот живот; • издвојува информации од подолг пишан текст на тема поврзана со личниот и општествениот живот; • пишува краток насочен состав употребувајќи ги новоусвоени изрази и поими што означуваат чувства; • пишува краток насочен состав употребувајќи ги новоусвоени изрази и поими поврзани со темата: Волонтерство; • дава свој суд за учеството на младите во волонтерски активности;

	<ul style="list-style-type: none">• донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, и други елементи карактеристични за различните видови текст.
--	--

Тема: СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава поими од областа на филмот и театарот при усна комуникација; • именува поими од темата: Патување; • именува поими кои означуваат видови културни настани; • препознава и именува поими поврзани со литературата.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и/или пишан текст од областа на спортот, книжевноста, филмот и театарот; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Слободно време; • со свои зборови кажува или парафразира основни информации од текст на тема: Слободно време; • дефинира поими поврзани со филмот, театарот, книжевноста; • поврзува дефиниции со соодветните описи во слушнат и пишан текст; • подредува правилно делови од текст во кој се зборува за филм, театар, литература.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација на новинарско интервју, применувајќи новоусвоени изрази и поими; • игра по улоги во ситуации во кои искажува поплака; • применува новоусвоени изрази и поими при раскажување филм, театарска пиеса или литературно дело; • раскажува, усно и во кратки неформални пораки, впечатоци од прочитано литературно дело, филм или театарска пиеса; • решава вежби со дополнување со новоусвоени поими поврзани со темата: Слободно време.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • пишува кратки статии за културен настан; • селектира информации од статија на тема: Патување; • составува презентација за литературно дело, филм, театарска пиеса; • донесува заклучоци за тема на слушнат и пишан текст врз основа на наслови, илустрации, фотографии; • селектира информации од краток текст од плакат, брошура, реклама и сл.; • составува постер за промовирање на литературно дело, филм, пиеса.

Тема: ОБРАЗОВАНИЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и именува поими од област на школување, стипендирање, образование при усна комуникација; • именува поими што означуваат образовни циклуси и поими од студентско живеење; • препознава поими од темата: Образование при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст од област на школување, стипендирање, студентски живот; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Образование; • со свои зборови резимира информации од кус текст на тема: Образование; • поврзува дефиниции со поими што означуваат школување, стипендирање, образование и циклуси на образование.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при прашување/одговарање применувајќи новоусвоени изрази и поими; • применува новоусвоени изрази и поими при опишување училишни екскурзии, патувања; • раскажува, опишува, активности од област на школување и студирање употребувајќи ги новоусвоените поими и изрази; • решава вежби со дополнување применувајќи поими од темата: Образование.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со темата Образование; • пишува кратки пораки со барање информации поврзани со школување и студирање, сместување и стипендирање; • презентира проекти поврзани со школување и студентско сместување; • дава свој суд за проблемите во образованието во својата земја; • ги споредува образовните циклуси во својата земја со оние во другите земји; • донесува заклучоци за тема на слушнат и пишан текст врз основа на наслови, илустрации, фотографии.

Тема: ЖИВОТНА СРЕДИНА	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и именува поими од област на екологија, обновливи енергии при усно изразување на соговорникот; • препознава поими кои се користат за опишување места и пејзажи; • именува поими поврзани со еколошки здруженија и еко-активности.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и пишан текст од областа на екологијата; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Животна средина; • објаснува поими од областа на обновливите енергии; • поврзува слики со соодветните описи за заштита на природата; • подредува правилно делови од опис на еко - активности.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази од темата: Животна средина, при усно и писмено изразување; • пополнува краток текст со новоусвоени поими и изрази од темата: Животна средина; • зборува и дава описи поврзани со места и пејзажи, загадувањето, екологијата и еколошки активности; • пишува кратки насочени состави за активности на еколошки здруженија.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од слушнат текст поврзан со темата: Животна средина; • ги образложува предностите и недостатоците на животот во град/село; • презентира проект за обновливи енергии и загадувањето; • ги класифицира, во табела, позитивните и негативните страни од опкружувањето; • дава лично мислење и сугестии за животната средина, обновливите енергии и загадувањето во усна и писмена форма.

Тема: КОМУНИКАЦИЈА

Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава составни елементи од CV, мотивациско писмо и писмо за благодарудување; • именува поими од писмо за благодарудување; • ги препознава составните елементи на неформални и формални писма и текстови.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално мотивациско писмо и писмо за благодарудување; • го објаснува значењето на поими од мотивациско писмо и писмо за благодарудување; • подредува правилно делови од формално и од неформално писмо.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува поими од темата Комуникација, при пишување мотивациски писма и писма за благодарудување на италијански јазик; • решава вежби со дополнување на текст употребувајќи новоусвоени поими што се користат при пишување формално писмо; • пишува формално и неформално писмо, разгледници применувајќи новоусвоени поими.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од текст поврзан со темата: Комуникација; • ги класифицира поимите што се употребуваат при барање работа; • пишува CV, писмо за благодарудување и мотивациско писмо; • ја споредува структурата на формално писмо составено на италијански јазик со она составено на македонски јазик.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училиниците за успешна реализација на наставната програма за четврта година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за трета година на средното образование.

Се препорачува заради полесен визуелен контакт меѓу учениците и за да слушнат подобро што се зборува, како и најоддалечениот ученик да има преглед на училиницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при работа во групи).

9. РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува, се искажува користејќи фрази и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, писмо, опис), со правилна примена на интерпункциските знаци;
- пишува CV, мотивациско писмо и писмо за благодарудување;
- има информации од културата на земјите со италијански говорен јазик;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по наставниот предмет *италијански јазик* (втор странски јазик) за I (прва) година на средното четиригодишно образование може да ја изведува само лице кое исполнува еден од следниве услови:

- Завршени студии по италијански јазик и литература – наставна насока, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и книжевност, VII¹ или ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹ или ЕКТС.

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *италијански јазик* за учениците од IV (четврта) година на средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Арх. бр. 12-2645/2
28.2.2018 год.

Изготвил: работна група, Решение бр.02-128/1 од 21.12.2017 год.
Контролирал: Весна Торбовска-Василевска, советник
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор